

**פורום אייטי"ק-
אגרים ירוקים ירושלים בטיפוח הקהילה**

הכנת הגינה לחורף

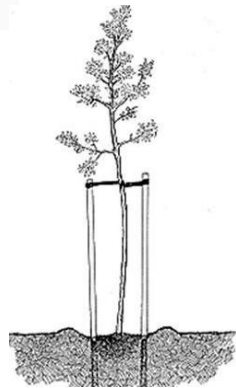

עלים של העץ ספיון השעווה המצטיין בצבעי שלכת מדהימים

רוב הצמחים בגינה נכנסים בעונת החורף לתקופה של תרדמת עד בוא האביב. אין זה אומר שלא צריך לטפל בגינה. גם בתקופה זו יש דברים נחוצים אותם צריך לבצע. הימים מתקצרים ואיתם זמני העבודה בגינה, רוב הצמחים הרב שנתיים נכנסים לתרדמה, אם אלו עצים נשירים שנשארים ערומים עד האביב או ירוקי עד שרמת הפעילות שלהם יורדת והם כמעט ולא פעילים.

צמחייה

- יש לגזום רק עצים ושיחים שיכולים להישבר ולהוות סיכון בזמן רוחות חזקות ושלג ולוודא שאין ענפים המפריעים לחוטי טלפון וחשמל, גגות, וכו'.
- את העצים נגזום על מנת לבצע "סניטציה" של העץ, משמע - ניקוי ענפים יבשים, פינוי ענפים שצמיחתם מפריע לענפים אחרים והורדה של ענפים פגועים, סדוקים או כאלה העלולים להיפגע בחורף ובכך להזיק לעץ כולו.
- גיזום חריף של עצי פרי ונוי נשירים וורדים יעשה לקראת סוף החורף לפני הליבלוב.
- גיזום חריף של עצי פרי ונוי ירוקי עד יעשה לאחר הקטיף/הפריחה באביב כיוון שלרוב הינם צמחים רגישים לקור של החורף.
- עוד מידע על [גיזום](#) (ניתן להכנס לקישור בלחיצה על ctrl והמילה גיזום בכחול)
- חשוב לתמוך בעצים צעירים ושיחים גבוהים בעזרת סמוכות משני צידי העץ, בניצב לכיוון הרוח.
- צמחים עשבוניים גבוהים כגון לוע הארי יש לקטום להגברת הסיעוף והיזוק הגבעול המרכזי של הצמח.
- ניתן לשתול ירקות לאורך כל החורף ופקעות עד חודש דצמבר (קישור [חוברת ירקות](#) ולדף על [גאופיטים](#)).

קרקע

החום והיובש שאפיינו את הקיץ, ביחד עם ההשקיה שקיבלה הגינה בעונה זו, גרמו בין השאר לכך שהאדמה התקשתה, נוצר מעין **שכבת קרום** אטומה המקשה על מעבר נוזלים וחמצן. יש אם כן צורך לקלטר את האדמה ולאוררה.

קילטור הקרקע - הפיכת השכבה העליונה (0.5 מ') ואורורה בכדי לאפשר לאדמה 'לנשום', להפריד גושי אדמה שנוצרו עם הזמן ולאפשר חילחול מיטבי של מים דרך הקרקע. הקילטור משחרר גם חומרים אורגניים שונים מהקרקע שמסייעים לאחר מכן בצמיחה.

בקרקע אשר שתולים בה צמחים רצוי לפזר **קומפוסט** ביחס של 10 ליטרים למטר רבוע (דשן ראש) ולהצניעו באדמה, על מנת לספק לצמחייה מזון לקראת "שנת החורף", הקומפוסט ממשיך להתפרק בקרקע ומעלה את הטמפר' וכך עוזר בהיתמודדות של צמחים רגישים מפני הקור. הצמחים הנשירים לא צריכים דישון לקראת החורף, אך לכל שאר צמחי הגינה ובעיקר לצמחים הפורחים בחורף (עונתיים, ירקות, פקעות ובצלים וכו') כדאי לתת דישון סתוי שיחזק את הצמחים, יגביר עמידותם לקור ויגביר את הפריחה. בקרקעות ששותלים בפעם הראשונה או ששותלים בה צמחים עונתיים וירקות רצוי לדשן 25-40 ליטר קומפוסט מטר רבוע (דשן יסוד).

יש לזכור כי החורף מתאפיין בנביטה ושגשוג של עשבייה. למעוניינים במניעת הנביטה ושמירה על קרקע מאווררת ומחלחלת יש לחפות את הקרקע בכ-10 ס"מ של **רסק עץ** (קישור להסבר מפורט על חיפוי). רסק העץ מתפרק לאורך השנה ומזין את

פורום אייטי"ק-

אגרים ירוקים ירושלים בטיפוח הקהילה

הקרקע בחומרים אורגנים מעשיר את אוכלוסיית המיקרואורגניזמים בקרקע, מונע התאדות של מים ומאפשר לנו לנוע בגינה מבלי להפוך את נעלינו למשקולות בוץ.

יש לוודא שהניקוז בגינה לא מופרע, ושמי הגשמים יכולים לחלחל או לזרום בחופשיות לתוך או מחוץ לגינה ושלא מצטברים מים רבים ויוצרים שלושלית בסביבות הצמחים, שלושלית כזו עלולה לגרום לרקבנות צוואר השורש ולמוות של הצמחים הקרובים.

השקיה

עם תחילת הגשמים כדאי לנתק את מחשב ההשקיה ולהשקות רק אם המירווחים בין הגשמים ממש ארוכים, או אם הצמחים מראים סימני מחסור. ניתן גם לכוון את המחשב להשקיה בתדירות נמוכה ובמנות קטנות בעיקר לערוגות של צמחים עונתיים וירקות, צמחים אלה רגישים יותר לתקופות יובש כיוון שבית השורשים שלהם רדוד והקרקע העלית מתיבשת מהר יותר, בניגוד לעצים וצמחים רב שנתיים ששורשם חודרים לעומק הקרקע ויש להם "מצבור" של מים שהגיעו מהגשמים. גם בעונה הגשומה, עצירת גשמים של שבוע או יותר מחייבת השקיה קלה.

רעיונות למה אפשר לעשות בגינה בימי גשם

בימים של גשם אין אנחנו רוצים לעבוד בגינה כיוון שקר ורטוב, אלא ימים טובים להפגש בבית של אחד הפעילים ולהכין אובייקטים שישדרגו את הגינה

הכנת שלטים לתבלינים והעצים בגינה, ניתן לקחת קרשים וענפים וליצור שלטים הנושאים את שם הצמח, שלטים אלה יעזרו לאנשים המגיעים לגינה ואינם מכירים את הצמחים.

בנייה של **תיבות קינון לירגוזי** (קישור), בקישור המצורף ישנו הסבר מפורט לבנייה של תיבה כזו

בניית בית **מלון לחרקים** (קישור) ודבורי בר, אלברט איינשטיין אמר שאם הדבורים ייעלמו מהעולם, תיכחד גם האנושות. כידוע, חשיבתם של חרקים בהאבקה היא גדולה מאוד. רבים מהירקות שאנחנו אוכלים תלויים בהאבקה ע"י חרקים. דבורי הבר הולכות ונעלמות בעולם, בכדי לעודד את אוכלוסיות הדבורים והחרקים המועלים מגינה ניתן לבנות "בית מלון" שיעזור להם לקנן בנעימים.

ערב לימוד על סוגיות שקשורות לגינה, אם זה תכניקות גידול חדשות, פיתוח מיומנויות שניתן לעשות בבית (הסבר על מערכות השקיה והרכבתה, גיזום, קומפוסט וכו'), הכרות עם מגוון צמחים חדש או לימוד הסגולות הרפואיות של הצמחים בגינה. תכנון תוכנית שנתית לגינה, ערב שחברי הגינה מספרים על עולם הידע שהם מגיעים ממנו בתוספת תה צמחים (מהגינה כמוכן) וכו'.

יש המון מידע ברשת ובלחיצת כפתור פשוטה ישנו המון חומר לימודי מעניין ורלוונטי שניתן למצוא ואפילו בחינם. כפי שראיתם הוספתי מגוון קישורים לאתר **בידיים**, אתר מאוד מומלץ, עשיר בידע, נגיש וחינמי.